

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 50

28.1.2016. godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 49. sednice Komisije za žalbe održane 28.1.2016. sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni članovi Komisije: Marija Kordić, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Petar Jeremić, Zlatko Čobović, Vladimir Radomirović, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević

Odsutni članovi Komisije: Nevena Krivokapić

Ostali prisutni: Tijana Ilić iz PR službe Nove stranke i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Zorana Živkovića na tekst objavljen u „Informeru“
2. Razmatranje žalbe Zorana Živkovića na tekst objavljen u listu „Alo“
3. Razmatranje JP Elektromreža Srbije na tekst objavljen u „Kuriru“
4. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u „Večernjim novostima“
5. i 6. Razmatranje žalbe Suzane Alar na tekstove objavljene u listovima „Kurir“ i „Alo“

Sednici je, umesto odsutne Nevene Krivokapić, predsedavao Stojan Marković

1. Zoran Živković, predsednik Nove stranke, podneo je žalbu zbog teksta kojim se, kako je naveo, najavljuje njegovo hapšenje zbog navodnog nezakonitog dobijanja subvencija za vinarstvu čiji je vlasnik. U toku rasprave, članovi Komisije su ocenili da je list izveo zaključak da će Živković biti uhapšen iz toga što je uhapšen bivši pomoćnik ministra poljoprivrede koji mu je, navodno, nezakonito dodelio budžetska sredstva. Po mišljenju Ivana Cvejića, Kodeks novinara, tačnije obaveza poštovanje pretpostavke nevinosti, prekršena je u ovom slučaju i u odnosu na uhapšenog, ali pošto se on nije žalio, Komisija može da se izjašnjava samo o kršenju pretpostavke nevinosti u odnosu na podnosioca žalbe. Marija Kordić je ocenila da je ovo, inače, jedan od pristojnijih tekstova u „Informeru“, ali da je njime prekršena

pretpostavka nevinosti, kao i da su pomešane činjenice sa pretpostavkama i nagađanjima. Nakon rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da izrekne javnu opomenu zbog kršenja pretpostavke nevinosti, kao i odredbe Kodeksa o obavezi poštovanja etike i kulture javne reči.

2. Zoran Živković je žalbu sličnog sadržaja podneo i zbog teksta objavljenog u listu „Alo“. Tamara Skrozza je, zato, ocenila da je reč o simultanim napadima iza kojih verovatno stoje neki interesi, pa je moguće da su povređene i odredbe Kodeksa koje se odnose na nezavisnost od pritiska. Petar Jeremić je rekao da deli taj utisak, ali da Komisija nema dokaza na osnovu kojih bi mogla da donese takvu odluku. Sličnog mišljenja bio je i Zlatko Čobović, koji je istakao da Komisija nema pokrića za takvu odluku, ali da misli da sigurno nije slučajno da policija hapsi u ovom trenutku te ljude, te da su mediji to onda propratili svako na svoj način, a da je u ovom slučaju prekršen Kodeks. Marija Kordić je rekla da misli da Kodeks jeste prekršen, ali je naglasila da Živkovićeva tvrdnja da je novinarima rekao da to o čemu spekulisu nije tačno, nije nikakav argument, tačnije da nije razlog da oni ne nastave da o tome pišu. Po okončanju rasprave, Komisija je sa devet glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da je list „Alo“ prekršio Kodeks u delu koji se odnosi na obavezu poštovanja pretpostavke nevinosti.

3. Javno preduzeća Elektromreža Srbije podnelo je žalbu zbog teksta u kojem su, po njima, objavljeni netačni podaci, kao i zbog toga što njihov odgovor na tekst nije objavljen na odgovarajući način i u celini. Iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi bila je izuzeta Marija Kordić, zaposlena u „Kuriru“. Tamara Skrozza je, u toku rasprave, rekla da „Kurir“ nije ispoštovao pravo EMS-a na odgovor. Tačno je, rekla je, da je demanti bio predugačak i da nije mogao biti objavljen ceo, ali je problem što je objavljen tako da je iz njega izbačen bitan deo - da je ceo proces sprovedena tendera pratio posmatrač organizacije Transparentnost Srbija, što je izostavljeno i iz teksta. Takođe, kako je rekla, neralno je i nepošteno to što su pitanja PR službi EMS-a poslata u subotu posle podne za tekst koji je objavljen u nedelju. Podsetila je da je redakcija „Kurir“, kada se ranije žalila na tekst koji je ona pisala za „Vreme“, navela da je problem što im je poslala pitanja u petak, a tekst je pisan u utorak, pa nisu stigli da odgovore. Sada, međutim, očekuju da u subotu posle podne dobiju odgovore za par sati. Vladimir Radomirović je rekao da ako ceo odgovor nije mogao da se objavi u štampanom, mogao je u onlajn izdanju. Iz SMS prepiske novinara i PR EMS-a vidi se da novinar tog jutra nije znao da će pisati tekst o tom tenderu, naveo je Radomirović i ocenio da je teško prihvatljivo da se tako ozbiljan tekst piše za tako kratko vreme i bez prethodne provere. Po mišljenju Zlatka Čobovića, tekst nije morao biti objavljen tako hitno, moglo je da se sačeka dok se ne dobiju odgovori, naročito zbog važnosti teme. On je, ipak, ocenio da Kodeks nije prekršen, jer je odgovor skraćen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima, koji propisuje da se skraćanjem ne sme izmeniti smisao dostavljenog odgovora. U ovom slučaju, po njemu, smisao nije promenjen, preneti je suština i zato Kodeks nije prekršen. Suprotno ovome, Petar Jeremić je mislio da je Kodeks prekršen i time što odgovor nije objavljen na odgovarajući način i samim tekstom, u kojem je izostala dužna novinarska pažnja, ima iznošenja neosnovanih optužbi, naslov ne odgovara sadržaju teksta... Vlado Mareš je smatrao da je reč o važnoj temi koji zadire u odnose ekonomske i političke moći, te da je korist od pisanja o tome veća od štete koju napravi neka rogovatnost u izveštavanju i da zbog

toga redakciji treba progledati kroz prste. Tamara Skrozza je, međutim, rekla da Komisija ne sme da gleda nikome kroz prste zbog rogovatnosti, jednostavno takve teme ne smeju da se obrađuju na ovakav način. Dragan Đorđević se saglasio sa njom, rekavši da postoji javni interes da se o toj temi piše, ali da je tekst trebalo napisati mnogo pažljivije i bolje i bez izostavljanja bitnih detalja. Ivan Cvejić je rekao da je slučaj „na granici“ – odgovor nije objavljen u celini, ali jeste sažeta suština. Kad je reč o kratkom roku u kojem je EMS trebalo da odgovori, to, po njemu, nije problem, jer državne institucije troše velike pare za saradnju sa medijima i morali bi da odmah odgovore na sve zahteve redakcija. Tačno je da nije bilo razloga da se tekst hitno objavi, ali ni razloga da EMS ne odgovori na pitanja. Nakon rasprave, „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasalo je pet članova Komisije, tri su bila „protiv“, a jedan „uzdržan“, zbog čega nije bilo potrebne dvotrećinske većine za odluku. Takođe nije bio ispunjen ni drugi uslov da „za“ odluku mora da glasa bar po jedan predstavnik svakog osnivača Saveta i najmanje jedan predstavnika javnosti.

4. Gej lezbejski info centar podneo je žalbu zbog teksta kojim se, kako je navedeno, diskriminišu pripadnici LGBT populacije i dovode u vezu sa pedofilijom. Po oceni Tamare Skrozza, bez obzira što je reč o autorskom tekstu, njime je pređena granica slobode govora, jer sadrži poziv na linč. Po njoj, u tekstu postoji i problem sa istinitošću izveštavanja, jer se LGBT populacija dovodi u vezu sa pedofilijom, bez ikakvih dokaza. Ivana Stjelja je naglasila da se već naslovom seksualna orijentacija povezuje sa krivičnim delom. Na istu stvar ukazala je i Marija Kordić, dok je Ivan Cvejić rekao da je taj deo, po njemu, jedini sporan. Ukoliko zaista postoje LGBT organizacije koje na svoje članove vrše pritisak da prihvate pedofiliju, onda bi autor teksta trebalo da navede koje su to organizacije i da piše i njima, a ne da ih sve načelno povezuje sa tim. Vladimir Radomirović je bio drugačijeg mišljenja – on je ukazao da autor teksta ima pravo da iznese svoje mišljenje, kao i da bi „Novosti“ morale da objave i da se javio neko sa suprotnim argumentima, tj. da otvori polemiku. On je dodao da članovi Komisije ne treba da budu komesari koji će odlučivati o tome kako neko treba da misli i da spornim tekstom nije pređena granica slobode govora. Vlado Mareš je, međutim, rekao da je tekst homofoban i da proizvodi mržnju. „Ako uspostavljaš vezu između homoseksualaca i pedofila ili si glup ili si maliciozan. Ja mislim da je ovaj čovek maliciozan“, istakao je. Petar Jeremić je rekao da ima dilemu da li bi autoru bilo uskraćeno pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, ukoliko tekst ne bi bio objavljen, s obzirom na to da u nadnaslovu teksta piše „Polemika“. Po okončanju rasprave, Komisija je sa osam glasova „za“, jednim „protiv“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da je Kodeks prekršen.

5. Suzana Alar je podnela jednu žalbu na tekstove objavljene u listovima „Kurir“ i „Alo“, ali je Komisija vodila odvojene rasprave, s obzirom na to da tekstovi nisu sasvim isti, kao i zato što je Marija Kordić bila izuzeta iz rasprave i odlučivanju o delu žalbe koji se odnosi na tekstove objavljene u „Kuriru“. U raspravi o tekstu i fotografijama objavljenim u listu „Alo“, Tamara Skrozza je naglasila da ne postoji nikakav javni interes da se objave fotografije i otkrije identitet osobe koja je na njima, bez ozbira na to da li su autentične ili je reč o fotomontaži. To je nešto što spada duboko u sferu privatnosti i, kako je rekla, neviđeno je licemerno da se mediji koji svašta objavljuju postavljaju kao moralne sudije i ocenjuju da li neko ima prava da u svom telefonu ima lascivne fotografije. I ostali članovi Komisije smatrali

su da je reč o povredi prava na privatnost, sem Marije Kodrić koja je rekla da postoji javni interes da se zna da je profesorka imala intimne odnose sa đacima i da o tome govori i učenik koji je sagovornik u tekstu. Tamara Skrozza je rekla da je to potpuno nepouzdana izjava, možda je reč o učeniku kome je dala lošu ocenu, dok je Vladimir Radomirović rekao da je nečasno upotrebiti izjavu maloletnog učenika. Ivana Stjelja je ocenila da su prekršene i odredbe Kodeksa koje se odnose na obavezu novinara da se služe isključivo časnim sredstvima. Komisija je na kraju sa devet glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da je Kodeks prekršen.

6. U raspravi o tekstovima i fotografijama koje je objavio „Kurir“ Ivan Cvejić je rekao da suštinske razlike u odnosu na „Alo“ nema i da se, kada dve novine u isto vreme objavljuju gotovo identične tekstove može govoriti o kampanji protiv osobe o kojoj se piše. Tim pre što ne postoji nikakav javni interes za to, a jedini argument za priču je „priča se po Vranju“. Vladimir Raodmirović je, na osnovu ranijeg iskustva, izrazio i sumnju u kredibilitet jednog od novinara koji su izveštavali o ovoj temi. Po završetku rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da je „Kurir“ prekršio Kodeks novinara.

Sednica je završena u 19.30 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Stojan Marković